Barraca 1 del Cellers

Rellinars

Ubicació

Comarca:	Vallès Occidental
Lloc/Adreça:	Carena del Cellers - Vessant hidrogràfic esquerre del torrent de Les Pasteres
Alçada:	300

Coordenades:

Latitud:	41.65108
Longitud:	1.88848
UTM Est (X):	407445
UTM Nord (Y):	4611634

Classificació

Número de fitxa	08179 - 135
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Contemporani Popular
Segle	XVIII-XX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Enfonsament d'una part de la corona exterior.
Protecció	Legal
Observacions protecció:	Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08178A001000210000OS
Autoria de la fitxa	Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa:	dc., 22/05/2019 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada al sud-oest de la carena del Cellers, a cent vint metres al nord de l'antiga masoveria del Cellers coneguda amb el nom de La Caseta, per sota mateix del marge del camí, en el vessant hidrogràfic esquerre del torrent de Les Pasteres. L'accés es fa pujant des del Cellers cap a la carena o tot i que també s'hi pot anar pel camí de Les Llobatones.
Es tracta d'una construcció del tipus aèria aïllada, construïda damunt d'una codina. És de planta circular que mesura dos metres de diàmetre interior. La pedra emprada en la construcció és molt irregular. La porta, orientada al sud-est mesura 1,24 m d'alçada per 0,74m d'amplada a l'exterior i de 0,50 m a l'interior. Els muntants, rectes, suporten una única llinda, plana. El gruix dels murs és de 0,56 m d'amplada. La coberta és de falsa cúpula, per aproximació de filades. L'alçada màxima dins l'estança és de dos metres. A l'exterior, ha perdut gairebé tot el recobriment de terra amb pedruscall i gairebé a tocar del voladís plantes del tipus sèdums com el crespinell, s'aferren a la minsa capa de terra que hi ha entre les pedres. L'alçada del voladís (mida presa davant de la porta) és d'1,40 m. Té una espitllera quadrangular orientada al nord-oest.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 14194.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterrassar el terreny i també en tines.
Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.
La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.
RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.
RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.